

TURVALLISUUSASIAKIRJA

Joensuun Latu ry

2013

Hyväksytty Joensuun Latu ry:n johtokunnan kokouksessa _23__/_4 _2013

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 JOENSUUN LATU RY:N TOIMINTA JA TURVALLISUUSASIAKIRJAN TARKOITUS
    - 1.1 Yhdistyksen perustiedot
    - 1.2 Toiminnan kuvaus
    - 1.3 Toiminnan luokittelu
    - 1.4 Vakuutukset
  - 2 YHDISTYKSEN VASTUULLISET TOIMIJAT JA TEHTÄVÄNJAKO
  - 3 OSALLISTUJAT JA OHJAAJIEN MÄÄRÄT
    - 3.1 Kaikille avoin maksullinen toiminta
    - 3.2 Jäsenille tarkoitettu toiminta
    - 3.3 Kaikille avoin maksuton toiminta
  - 4 TURVALLISUUSUUNNITELMA
    - 4.1 Turvalliussuunnitelman sisältö
    - 4.2 Turvalliussuunnitelman malli ja täyttöohjeet
    - 4.3 Osallistujien informoiminen
    - 4.4 Toimintaohjeet hätä-, tapaturma- ja onnettomuustilanteisiin
    - 4.5 Onnettomuuskirjanpito ja onnettomuuden syyn tutkinta
-
- LIITE 1 Turvalliussuunnitelmalomake
  - LIITE 2 Melontakoulutukset ja -retket (noudatetaan Joensuun Kauhojen turvalliussuunnitelmaa)
  - LIITE 3 Viikon kesävaelluksen turvalliussuunnitelma
  - LIITE 4 Viikon hiihtovaelluksen turvalliussuunnitelma
  - LIITE 5 Erittäin vaativan hiihtovaelluksen turvalliussuunnitelma (riskikartoitusmalli)
  - LIITE 6 Lumikenkäily- ja luisteluretket
  - LIITE 7 Muumien hiihtokoulut
  - LIITE 8 Onnettomuusraportti
  - LIITE 9 Riskikartoitusmalli

1 JOENSUUN LATU RY:N TOIMINTA JA TURVALLISUUSASIAKIRJAN TARKOITUS

Turvallisuusasiakirja kuvaa Joensuun Latu ry:n turvallisuuden toimintakäytännöt ja toimenpiteet, joilla pyritään varmistamaan yhdistyksen toiminnan turvallisuus. Sen tarkoituksena on edistää riskien ja vaarojen tunnistamista, niiden hallintaa ja niistä tiedottamista.

1.1 YHDISTYKSEN PERUSTIEDOT

Nimi: Joensuun Latu ry.
Kotipaikka: Joensuu
Nettisivut: <http://joensuunlatu.sporttisaitti.com/>

Joensuun Latu ry. on yleishyödyllinen yhteisö, jonka tarkoituksena on toimia ensisijaisesti luonnossa tapahtuvan kuntoliikunnan ja retkeilyn edistämiseksi. Yhdistys kuuluu kunto- ja terveysliikunnan keskusjärjestö Suomen Latuun ja sen toiminta on vapaaehtoista ja harrastepohjaista. Joensuun Latu ry on perustettu 16.10.1951. Jäseniä on noin 1500 ja he ovat pääosin Joensuun seudulta.

1.2 TOIMINNAN KUVAUS

Yhdistyksen toiminta-ajatuksena on, että se järjestää ympäri vuoden tapahtumia, liikuntamahdollisuuksia ja elämyksiä kaiken ikäisille ja tasoisille liikkujille, perheille, aloittelijoille ja kokeneille.

Ydinlajeina ovat hiihto, kävely, retkeily ja melonta. Yhdistys järjestää muita lajeja ajan hengessä, vetäjien ja muiden resurssien puitteissa sekä tarjoaa jäsenistölle mahdollisuuksia harrastaa eri lajeja verkostoitumalla aktiivisesti toisten toimijoiden kanssa.

Yhdistys hankkii ja jakaa hiihdon, retkeilyn ja muun kunto- ja virkistysliikunnan käytännöllistä tietoutta ja edistää ulkoilukulttuuria, ulkoilun hyviä tapoja ja luonnonsuojelua. Samalla se tekee tunnetuksi ympärivuotisen liikunnan harjoittamisen merkitystä ihmisen hyvinvoinnille ja mielenterveydelle

Se on terveys- ja ulkoliikunnan vaikuttaja, jota kuunnellaan olosuhde- ja kaavoitusasioissa. Se tekee hiihdon ja muun luonnossa tapahtuvan liikunnan harjoittamisen edellytyksiä kehittäviä aloitteita, esityksiä, anomuksia ja suunnitelmia sekä osaltaan toteuttaa niitä.

Se järjestää koulutus- ja valistustilaisuuksia, tempauksia, ulkoiluleirejä ja vaelluksia, harjoittaa yhteistoimintaa samoja tarkoituksia palvelevien yhteisöjen kanssa ja pitää toimintansa tukemiseksi tilapäistä kioskikauppaa mm. Lykynlammen ulkoilumajalla ja muualla erilaisten hiihtotapahtumien yhteydessä.

1.3 TOIMINNAN LUOKITTELU

Joensuun Ladun toiminta voidaan luokitella kolmeen ryhmään: kaikille avoimeen maksulliseen toimintaan, jäsenille tarkoitettuun toimintaan ja kaikille avoimeen maksuttomaan toimintaan (TAULUKKO 1).

Taulukko 1 Joensuun Ladun toiminta (esimerkki vuoden 2013 toiminnasta)

Toiminta	Kuvaus	Ohjelma-palvelu
Kaikille avoin maksullinen toiminta	Muumien hiihtokoulu	On
	Melonnan alkeiskurssit (maksullisia; Hasaniemen lähivesillä)	
	Kesä- ja talviretkeilykurssit	
Jäsenille tarkoitettu (maksuttomaa, jos muuta ei ole mainittu)	Hiihtoretket (umpihankiretket ja laduilla hiihdettävät vaihtelevissa oloissa)	Ei
	Lumikenkäretket	
	Retkiluisteluretket	
	Kesä- ja talvivaellukset	
	Sauvakävelytapahtumat ja patikkaretket	
	Melontaretket	
	Retkiruokakurssit	
	Valokuvaillat	
	Omatoiminen seuran välineistöllä tapahtuva harrastaminen (käyttö oikeuttaa jäsenmaksun maksamista ja lainausmaksua)	
Kaikille avoin maksuton toiminta	Soihtuhiihto, otsalamppuhiihto ja Pyhäselän Jäähiihto	Ei
	Lykynlammen ulkoilumajan käyttö	
	Kuhamajan toiminta	

Ohjelmapalveluja ovat elinkeinonharjoittajan (esim. yhdistyksen) toimintansa yhteydessä taloudellista hyötyä vastaan tarjoamat palvelut (esim. liikuntapalvelut), joita koskee kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011).

Ohjelmapalveluissa ja seuran muussa toiminnassa on perustavaa laatua oleva ero— ohjelmapalveluiden turvallisuudesta vastaa järjestäjä, kun taas seuran jäsenille tarkoitettujen tapahtumien tapauksessa vastaa tapahtumasta, jossa jokainen osallistuja on liikkeellä omalla vastuullaan ja on omalta osaltaan vastuussa yhteisestä turvallisuudesta.

Joensuun Latu ry:n toiminnassa ohjelmapalveluja ovat maksulliset Muumien hiihtokoulut, melonnan alkeiskurssit ja talvi- ja kesäretkeilykurssit.

Yhdistys järjestää puitteet toiminnalle ja edistää yhteistyötä toisen järjestäjän kanssa, jolloin myös sellainen palvelu saattaa olla ohjelmapalvelua. Tällainen on esimerkiksi ohjelmapalveluna järjestettävä aikuisten hiihtokoulu, jonka turvallisuudesta vastaa Future Club tai Suomi Meloo-kanoottiyhteisö, jonka turvallisuudesta vastaa Suomi Meloo-tapahtuman järjestäjät.

Yhdistys innostaa ihmisiä osallistumaan myös muiden järjestämiin ulkoilutapahtumiin, jollaisia ovat esimerkiksi maksulliset laturetket. Niiden turvallisuudesta vastaa laturetken järjestäjä.

Yhdistyksen retkien ja muiden tapahtumien tai jäsenen toimesta tapahtuvan tutustumisen ei katsota kuuluvan ohjelmapalvelujen piiriin, koska osallistuminen on maksutonta. Yhdistyksen välineistön käytön omatoimista harrastamista ei myöskään katsota ohjelmapalveluksi, koska välineistön käyttäjältä edellytetään perustietoja ja -taitoja asianomaisen välineistön käytössä.

Kaikille avoimet tapahtumat ilman osanottomaksua ja ilmoittautumista ovat yleensä useiden yhdistysten järjestämiä. Esimerkiksi Pyhäselän Jäähiihdossa on mukana useita eri

yhdistyksiä (kyläyhdistyksiä, avantouintiseuroja, yrittäjiä), joista kukin ylläpitää yhtä latuasemaa. Latuasemien palvelut maksavat ja kukin järjestäjä saa itselleen koko makkara-ym. myynnin tuoton. Kaupunki tekee jääladut (normaali latuverkosto lisättynä parilla ylimääräisellä yhteydellä) ja asettaa risteyskartat ja opasteet, joissa näkyy latuasemien sijainnit ja latuverkosto.

Kaikille avointen tapahtumien katsotaan olevan omatoimista harrastamista, jonka turvallisuudesta vastaa jokainen itse. Tapahtumista on kuitenkin hyvä tehdä turvallisuussuunnitelma, jolla pyritään vähentämään riskejä ja minimoimaan mahdollisten tapaturmien ja onnettomuuksien haittoja.

1.4 VAKUUTUKSET

Joensuun Ladun toiminta on Suomen Ladun tapaturmavakuutuksen nro 06-8683237/9 Vakuutusyhtiö Pohjolan piirissä. Joensuun Ladulla on myös voimassa oleva vastuuvakuutus, joka korvaa yhdistyksen järjestämissä tapahtumissa tuottamuksesta toiselle aiheutuneet henkilö- ja esinevahingot.

Yhdistys ei ole vakuuttanut toimintaan osallistuvia erikseen. Suomen Ladun alle 75-vuotiailla jäsenillä on voimassa jäsenetuun kuuluva Pohjolan tapaturmavakuutus. Retkille ja tapahtumiin osallistujia kehoitetaan huolehtimaan itse omista vakuutuksistaan.

Jäsenen käyttäessä yhdistyksen välineistöä ja kalustoa omatoimisesti, on ko. jäsen korvausvastuussa välineiden kuljetuksesta, käytöstä ja säilytyksestä lainauksen aikana.

2 YHDISTYKSEN VASTUULLISET TOIMIJAT JA TEHTÄVÄNJAKO

Joensuun Latu ry:n johtokunta vastaa yhdistyksen käytännön toiminnasta, suunnittelee, organisoii ja valvoo toimintaa sekä hyväksyy turvallisuusasiakirjan. Eri toiminta-alueet on jaettu johtokunnan jäsenille taulukon 2 mukaisesti.

Johtokunta nimeää vuosittain joukostaan turvallisuusvastaavan, jonka tehtävänä on hankkia ajankohtaista turvallisuustietoutta, tarkistaa toimintatapoja ja järjestää turvallisuuteen liittyvää koulutusta. Hän kartoittaa turvallisuusasiakirjan päivitystarpeen kerran vuodessa keväeseen mennessä ja päivittää turvallisuusasiakirjan.

Johtokunta hyväksyy turvallisuusasiakirjan ja sen päivitykset.

Yhdistyksen retkillä ja tapahtumissa on aina vetäjä eli tapahtuman järjestävä henkilö, joka tekee kyseisen tapahtuman turvallisuussuunnitelman. Yhdistyksen turvallisuusvastaava opastaa ohjaajia ja vetäjiä suunnitelmien laatimisessa.

Ohjelmanpalvelujen eli kaikille avoimen maksullisen toiminnan turvallisuudesta vastaavat Joensuun Ladun johtokunta sekä tapahtumien ohjaajat.

Retkien ja muiden tapahtumien turvallisuudesta vastaavat Joensuun Ladun johtokunta sekä tapahtumien järjestäjät, vetäjät ja osallistujat. Jokainen osallistuva vastaa paitsi omasta turvallisuudestaan, myös yhteisestä turvallisuudesta kykyjensä ja taitojensa mukaan.

Omatoimisen välineistön ja kaluston käytön turvallisuudesta vastaa jäsen itse.

Taulukko 2 Joensuun Ladun johtokunta 2013

Nimi	Tehtävä
Liisa Oura	puheenjohtaja
Kirsi Karjalainen	sihteeri, taloudenhoitaja
Pirjo Saukkonen	varapuheenjohtaja, kävely- ja polkuretket
Eila Partanen	tiedotus, jäsenrekisteri
Eero Oura	retkeily, vaellukset
Hannu Melin	hiihto, pyöräily
Ilkka Raittila	melonata, turvallisuusvastaava
Tyyne Laitinen	Lykynlampi
Maija Penttinen	retkeily, vaellukset
Aarno Pitkänen	varajäsen, Kuhamajan toiminta
Martti Ossi	varajäsen, varusteet

Lisäksi Sanna Kaari huolehtii lapsille tarkoitetusta toiminnasta ja Risto Paanala Joensuun Ladun verkkosivuista.

Retkien ja tapahtumien ohjaajina käytetään aina kun on mahdollista eräopas-, liikunnanohjaus- tai Suomen Ladun opaskurssin käyneitä tai vastaavat lajitaidot omaavia ohjaajia. Tämä korostuu erityisesti melonnassa ja vaativilla vaelluksilla. Yhdistys järjestää ohjaajille ja vetäjille koulutusta ja opastusta tai edistää koulutukseen osallistumista

Ohjaajilta ja vetäjiltä odotetaan huolellista retkeen tai tapahtumaan valmistautumista. Johtokunnan jäsenet opastavat tarvittaessa ohjaajia oman vastualueensa mukaisesti.

3 OSALLISTUJAT JA OHJAAJIEN MÄÄRÄT

3.1 KAIKILLE AVOIN MAKSULLINEN TOIMINTA

Muumiperheen hiihtokouluun voivat osallistua 2-4-vuotiaat lapset yhdessä oman, suksilla olevan aikuisen kanssa. Muumiperheen hiihtokouluun voivat osallistua 5 vuotta täyttäneet lapset. Hiihdon perustaitoja opetellaan tasaisessa maastossa. Kummatkin hiihtokoulut on tarkoitettu perustaitojen opetteluun, ennako-osaamista ei vaadita.

Melonnän alkeiskursseille voivat osallistua normaalin terveydentilan ja uimataidon omaavat henkilöt, joilla ei ole ennestään melontakokemusta. 15–17-vuotiaat voivat osallistua huoltajan kirjallisella luvalla ja alle 15-vuotiaat täysi-ikäisen henkilön seurassa. Osallistujien ja ohjaajien määrässä pyritään noudattamaan Suomen melonta- ja soutuiliiton melonnän alkeiskurssin sisältösuosituksen ohjetta: yksi ohjaaja viittä osallistujaa kohti.

Retkeilykurssit ovat avoimia kaikille retkeilystä kiinnostuneille. Niiden vastuuvetäjä määrittelee ohjaajien tarpeen kurssin sisällön mukaan

3.2 JÄSENILLE TARKOITETTU TOIMINTA

Joensuun Latu ry:n järjestämille retkille voivat osallistua pääsääntöisesti Joensuun Latu ry:n jäsenet. Joillekin retkille voidaan ottaa myös muiden latuyhdistyksen jäseniä sekä erillishintaan myös ei-jäseniä.

Retkien ohjaajamäärä riippuu retkelle osallistuvien määrästä. Jos vetäjiä on useampi, on turvallisuusvastaavana kuitenkin vain yksi heistä.

Yhdistyksen omilla pitemmällä retkillä ja vaelluksilla on yksi nimetty vetäjä jokaista alkavaa kymmentä osallistujaa kohden (siis yksi vetäjä, jos on korkeintaan 10 osallistujaa, kaksi

vetäjää, jos osanottajia on 11-20, kolme vetäjää, jos osallistujia on 21-30...).

Melontaretkillä johtajan tai riittävän pätevän avustajan vastuulla saa olla korkeintaan 16 henkilöä korkeintaan 10 kanootissa.

Tapahtumien ja päiväretkien kohdalla arvioidaan ohjaajien ja vastuuhenkilöiden määrän tarve tilanteen mukaan.

3.3. KAIKILLE AVOIN MAKSUTON TOIMINTA

Kaikille avoimeen toimintaan voi osallistua kuka tahansa. Kunkin tapahtuman vastuuhenkilö määrittelee yhdessä johtokunnan kanssa ohjaajien ja avustajien määrän toiminnan laajuuden ja vastuullisuuden mukaan.

4. TURVALLISUUSUUNNITELMA

Kaikille avoimista tapahtumista (kuluttajapalveluista) tehdään turvallisuussuunnitelma etukäteen tapahtumaan osallistuvien turvallisuuden varmistamiseksi ja ohjaajan vastuun helpottamiseksi. Turvallisuussuunnitelman laadinnasta vastaa tapahtuman vastuullinen vetäjä, joka saa ohjeita ja neuvoja johtokunnan nimeämältä Joensuun Latu ry:n turvallisuusvastaavalta.

Turvallisuussuunnitelma toimitetaan ennen retkeä/ tapahtumaa mielellään sähköisessä muodossa yhdistyksen turvallisuusvastaavalle, ellei jonkin tilanteen kohdalla ole erikseen sovittu, ettei suunnitelmaa tehdä kirjallisessa muodossa. Retken/tapahtuman vastuuhenkilö pitää turvallisuussuunnitelmaa mukanaan retkellä/tapahtumassa.

4.1. TURVALLISUUSUUNNITELMAN SISÄLTÖ

. Turvallisuussuunnitelman tulee sisältää ainakin seuraavat asiat:

- mikä retki/tapahtuma on kyseessä
- retken/ tapahtuman ajankohta sekä toteutuspaikka/reitti
- vastuuhenkilö ja muut vetäjät (nimet ja puhelinnumerot)
- ensiapuvastaava (nimi ja puhelinnumero, voi olla joku vetäjistä tai osanottajista)
- tapahtumapaikan läheisin päivystävä terveyskeskus (osoite ja puhelinnumero)
- ohje ambulanssille; paikan osoite tai koordinaatit sekä ajo-ohje
- retken/tapahtuman riskit (luettelo siitä, mitä kaikkea voi sattua) sekä toimenpiteet riskien vähentämiseksi

4.2. TURVALLISUUSUUNNITELMAN MALLI JA TÄYTTÖOHJEET

Turvallisuussuunnitelmassa olevat täytettävät asiat (tyhjä kaavake LIITE 1):

Retki/tapahtuma	<i>mikä tapahtuma kyseessä?</i>
Aika ja paikka/reitti	<i>milloin tapahtuu ja missä?</i>

Tärkeät puhelinnumerot

Vastuuhenkilö	<i>kuka on päävetäjä? nimi ja puhelinnumero</i>
Muu(t) vetäjä(t)	<i>nimet ja puhelinnumerot</i>
Ensiapuvastaava(t)	<i>voi olla joku vetäjistä tai osallistujista, nimi ja puhelinnumero</i>
Päivystävä terveyskeskus	<i>tapahtuman aikaan tapahtumapaikkaa lähin päivystyspaikka, osoite ja puhelinnumero sekä päivystysajat</i>

Ohje ambulanssille

Noutopaikka	<i>osoite tai koordinaatit</i>
Ajo-ohje	<i>selventäviä ohjeita mahdolliselle ambulanssille</i>

Tärkeimmät riskit ja niihin varautuminen

- Mieti muutama todennäköisin retkellä/tapahtumassa tapahtuva tapaturma tai vaaratilanne. Nimeä ne ensimmäiseen sarakkeeseen.
- Mieti, miten nimettyihin riskeihin voidaan varautua ennalta, ja miten niihin reagoidaan jos ne toteutuvat. Laita ohjeet muistiin toiseen sarakkeeseen.
- Tarkoituksena on parantaa valmiutta ja varmuutta. Kun asiaa on ennalta mietitty, voi toimia rauhallisemmin ja hallitummin.
- Vihjeitä:
  - Millaisissa olosuhteissa retki tehdään? Miten ne ja niiden muuttuminen voi pahimmillaan vaikuttaa? (esim. sää, pimeyden tulo, syvä lumi, jääolosuhteet, kastuminen, väsymys, pakkaneen, helle, tuuli...)
  - Maasto: onko vaaranpaikkoja?
  - Mitä eksyminen, myöhästyminen, konerikko, polttoaineen loppuminen voi aiheuttaa?
  - Käytetäänkö työkaluja, koneita tai tehdäänkö muuten fyysisesti raskasta työtä?
  - Ollaanko tekemisissä (koti)eläinten kanssa?

Esimerkki:

Kuivuminen/auringonpistos	Varustelistalle hattu ja juomapullo. Muistutetaan riittävästä juomisesta. Jos oireita, viedään varjoon ja juotetaan. Tarvittaessa lääkäriin.
---------------------------	--

<i>riski</i>	<i>miten riskiin voidaan varautua ennalta ja mitä tehdään jos se toteutuu</i>

Turvallisuusriskit arvioidaan lajikohtaisesti, koska liikkuminen maastossa ja vesillä tuo mukanaan hyvin erilaisia vaaroja. Lajikohtaiset mallit/esimerkit ja mahdolliset lisäohjeet liitteissä:

- Viikon hiihtovaellus
- Erittäin vaativa hiihtovaellus
- Kesävaellukset
- Päiväretket
- Lumikenkäily- ja luisteluretket
- Muumien hiihtokoulut
- Melontakoulutukset ja – retket (noudatetaan Joensuun Kauhojen turvallisuussuunnitelmaa)
- Turvallisuussuunnitelma- ja riskikartoituslomake

4.3. OSALLISTUJIEN INFORMOIMINEN

Retkien vaatavuustaso sekä yleiskuntoa ja terveyttä koskevat vaatimukset kerrotaan retken etukäteismainonnassa.

Suunnitelluista reiteistä, aikataulusta ja vaativuudesta sekä turvallisuusriskeistä ja niihin varautumisesta annetaan tarkemmat tiedot osallistujille ennen retkelle/ maastoon/ vesille lähtöä. Myös mukaan tarvittavista tai suositeltavista varusteista ja asuista annetaan selkeät ohjeet etukäteen.

Tapahtuman alkaessa tai retkelle lähdetessä kerrataan aikataulu ja reitti tai kerrotaan mahdollisista muutoksista. Tarvittavat kokoontumispaikat sovitaan selkeästi ja tarvittaessa merkitään kartoille. Käydään läpi myös ilmoituskäytäntö retkeltä palatessa tai tapahtumasta poistuttaessa.

Tiedotetaan viimeisimmästä käytettävissä olevasta sääennusteesta ja toimista olosuhteiden huonontuessa. Annetaan tarvittaessa toimintaohjeet mahdollisen eksymisen varalle

Joensuun Latu ry:n varusteet ja niiden kunto käydään läpi vuosittain. Jäsenille lainataan vain ehjiä ja turvallisia välineitä. Välineiden käyttöohjeet ja –ehdot käydään tarvittaessa läpi niitä luovutettaessa.

4.4. TOIMINTAOHJEET HÄTÄ-, TAPATURMA- JA ONNETTOMUUSTILANTEISIIN

Maksuttomaan yleiseen hätänumeroon 112 voi soittaa kaikissa kiireellisissä hätätilanteissa riippumatta siitä, mitä apua tarvitsee (palokunta, poliisi, järvi- tai meripelastaja).

Soittaminen yleiseen hätänumeroon 112

- Kerro, mitä on tapahtunut
- Anna tarkka osoite tai muu sijainti
- Vastaa kysymyksiin ja toimi annettujen ohjeiden mukaan
- Varaudu siihen, että päivystäjä haluaa keskustella myös apua tarvitsevan kanssa
- Sulje puhelin vasta saatuasi luvan
- Huolehdi tarvittaessa opastuksesta ja siitä, että kulkureitti on selvä
- Pidä puhelin vapaana, koska avunpyytäjälle saatetaan soittaa lisätietojen saamiseksi
- Soita uudelleen hätänumeroon, jos autettavan tila muuttuu oleellisesti

Toiminta tapaturmissa, onnettomuuksissa ja sairauskohtauksissa

- Tee nopea tilannearvio tapahtuneesta (onnettomuus/sairaskohtaus, onko tilanne vakava?)
- Tee hätäilmoitus yleiseen hätänumeroon 112
- Pelasta hengenvaarassa olevat ja estä lisäonnettomuudet (vaarantamatta omaa terveyttäsi)
- Anna tarvittava ensiapu, suojaa ja rauhoita
- Seuraa autettavan tilaa ammattiapua odottaessasi

4.5 ONNETTOMUUSKIRJANPITO JA ONNETTOMUUDEN SYYN TUTKINTA

Retkistä/tapahtumista vastaava henkilö ilmoittaa joko suullisesti tai lomakkeella (LIITE XX) kaikki toiminnassa sattuneet läheltä piti –tilanteet sekä tapaturmat ja onnettomuudet johtokunnan nimeämälle turvallisuusvastaavalle, joka pitää kirjaa niistä kaikista.

Johtokunta miettii läheltä piti tilanteisiin, tapaturmiin ja onnettomuuksiin johtaneita syitä ja pyytää tarvittaessa apua esimerkiksi lajiliitolta tai kuluttajavirastolta ja käyttää sitä hyväksi vastaavien tapahtumien estämiseen tarvittavien toimenpiteiden suunnittelussa.